

14.06.2022

Asia/22

§ 379

Kuntalaisten aloitteet Tehtaankadun nimen muuttamisesta

HEL 2022-004521 T 10 03 07

Hankenumero 5264_217, HEL 2022-004822, HEL 2022-005086

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti, etteivät aloitteet anna aiheutta toimenpiteisiin ja katsoi aloitteet loppuun käsitellyiksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi
Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Otso Huhtala, arkkitehti, puhelin: 31037296
otso.huhtala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aloite Tehtaankadun nimen muuttamisesta 10.3.2022
- 2 Aloite Tehtaankadun nimen muuttamisesta 31.3.2022
- 3 Aloite Tehtaankadun nimen muuttamisesta 5.4.2022
- 4 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 25
- 5 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 26
- 6 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 27

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijät

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ullanlinnan ja Punavuoren kaupunginosissa sijaitsevan Tehtaankadun (Fabriksgatan) osan nimen muuttamista on esitetty kolmessa erillisessä aloitteessa, jotka ovat saapuneet maalishuhtikuun 2022 aikana kaupunkiympäristön toimialan käsittelyyn.

10.3.2022 saapuneessa 115 aloitteentekijän kuntalaisaloitteessa esitetään Tehtaankadun osoitenumeroiden 1–12 kohdalla (Laivasillankadun ja Neitsytpolun välisellä osuudella) kadunnimen muuttamista joko Zelenskyinkaduksi tai Slava Ukrainiksi. Helsingin kaupungin nuorisoneuvosto on 31.3.2022 päivätyssä aloitteessaan esittänyt Tehtaankadun osoitenumeroiden 1–12 kohdalla (Pyhän Henrikin aukion ja Neitsytpolun välisellä osuudella) Tehtaankadun nimen muuttamista Zelenskyinkaduksi. 5.4.2022 saapuneessa kuntalaisaloitteessa esitetään Tehtaankadun nimen muuttamista Neitsytpolun risteyksestä Ullankadun risteykseen rajautuvalla osuudella.

Kaupunkiympäristön toimiala on pyytänyt kaikista näistä aloitteista nimistötoimikunnan lausunnon. Tämä aloitevastaus kattaa kaikki kolme aloitetta ja on valmisteltu yhteistyössä asemakaavoituspalvelun kanssa.

Tehtaankadun nimen muuttamista on viimeksi käsitelty 17.2.2021 kaupunginvaltuutettu Dani Niskasen ym. tekemän valtuustoaloitteen johdosta, jossa katua ehdotettiin muutettavaksi Boris Nemtsovin kaduksi. Kaupunkiympäristön toimiala on antanut aloitteesta vastauksen kaupunginhallitukselle 28.6.2021 ja todennut, että Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle ei ole perusteita. Kaupunginhallitus on 20.9.2021 § 675 päättänyt merkitä aloitteen loppuun käsitellyksi.

Nimistötoimikunta toteaa 13.4.2022 antamissaan lausunnoissa, että Ukrainan sodasta kumpuavia toiveita ja aloitteita kadunnimien muuttamiseksi on viime aikoina ollut esillä eri puolilla maailmaa. Kyseessä on kansainvälinen ilmiö, johon suhtautuminen ja reagointi vaihtelevat riippuen siitä, minkälaiset nimeämiskäytännöt, -periaatteet ja -perinteet kussakin maassa paikallisesti ovat. Nimistötoimikunnan näkemyksen mukaan kaava- ja osoitenimistön nopeatahtinen muuttaminen ei kuitenkaan ole hyvä tapa käsitellä edelleen käynnissä olevia, ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Nimistötoimikunta toteaa lausunnoissaan, että Helsingin nimistösuunnittelussa huomioidaan Kotimaisten kielten keskuksen nimistösuunnittelun ohjeet ja Kuntaliiton ohjeet ja suositus kunnan osoitejärjestelmästä. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat lisäksi YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Helsingin nimistösuunnittelussa noudatetaan myös periaatetta, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta, ellei nimenmuutosta puolla jo-

kin erityinen, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen tai liikennejärjestelyiden muutokseen liittyvä syy. Käytössä olevan nimen muuttaminen vaikuttaa kaikkiin alueen käyttäjiin ja siellä asuviin ja toimiviin. Nimistön muuttamisesta johtuvat osoitteenmuutokset aiheuttavat asukkaille ja siellä toimiville yrityksille kustannuksia ja vaivaa sekä sekaannuksia muun muassa kaupallisten karttatuotteiden päivitysviiveen vuoksi. Kadunnimen vaihtuminen kesken historiallista, yhtenäistä katulinjaa ja osoitenumeroiden jättäminen entiselleen aiheuttaisi lisäksi sekaannusta esimerkiksi pelastustilanteissa ja kuljetuksissa.

Nimistötoimikunta on todennut, että nimistönsuunnittelu on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua, ja nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistön ensisijainen tarkoitus on opastaa ja yksilöidä paikkoja, ja kaavanimistö onkin parhaimmillaan mahdollisimman muuttumatonta ja pysyvää, jotta se täyttää tärkeimmän funktionsa. Helsingin vakiintunutta ja historiallista nimistöä on onnistuneesti säilytetty myös poliittisten tilanteiden vaihtuessa, mikä tekee kaupunkimme nimistöstä kerroksellista ja arvokasta.

Nimistötoimikunnan lausuntojen mukaan Tehtaankadun nimi on ollut käytössä vuodesta 1887 lähtien, alkuun ruotsinkielisenä (Fabriksgatan). Kadun suomenkielinen nimi on otettu epävirallisesti käyttöön viimeistään 1890-luvulla, ensin muodossa Tehdaskatu, ja nykyinen nimi pari Tehtaankatu–Fabriksgatan on virallistunut vuonna 1909. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käyttämä, ja se on erottamaton osa helsinkiläistä nimimaisemaa ja yhteistä helsinkiläistä kokemusta. Nimellä on suuri paikallishistoriallinen merkitys, minkä lisäksi Tehtaankadun varrella asuu yli kaksi tuhatta helsinkiläistä. Osoitenimenä Tehtaankatu toimii yhteensä yli 270 yritykselle ja julkishallinnon toimipaikalle. Osoitenumeroita siellä on käytössä numeroon 42 asti.

Asemakaavoituspalvelu toteaa, että ensimmäisen kerran nykyisen Tehtaankadun katualue on nimetty Fabriksgataniksi asemakaavassa nro 465 vuodelta 1887. Tällä hetkellä koko Tehtaankadun alueella ovat voimassa asemakaava nro 495 vuodelta 1900, asemakaava nro 7676 vuodelta 1977, asemakaava nro 7715 vuodelta 1977, asemakaava nro 7775 vuodelta 1983 ja asemakaava nro 10787 vuodelta 2000. Näissä kaikissa kadun nimeksi on osoitettu Tehtaankatu–Fabriksgatan, paitsi asemakaavassa nro 495, jossa nimi on merkitty pelkästään ruotsiksi, Fabriksgatan, sen aikaisen käytännön mukaisesti.

Edellä esitettyyn selvitykseen viitaten ja ottaen huomioon Tehtaankadun katulinjauksen yhtenäisyys ja kadunnimen ikä, historiallinen arvo ja merkitys, osoitteiden suuri määrä sekä nimistönsuunnittelun periaat-

teet, Tehtaankadun tai sen osan nimenmuutokselle ei ole perusteita. Nimenmuutosta ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä valmistelemaan.

Sovellettavat säännökset

Kuntalaki 23 §, 26 § ja 91 §

Maankäyttö- ja rakennuslaki 55 §

Toimivalta

Hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin kohdan 12 mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, lautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää maankäyttö- ja rakennuslain 55 §:n mukaisesta kadun, torin, puiston ja muun yleisen alueen nimen muuttamisesta sekä kaupunginosan ja kortteleiden numeroiden muuttamisesta.

Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen 15.5.2018 § 246 mukaan asemakaavapäällikkö päättää kadun, torin, puiston ja muun yleisen alueen nimen muuttamisesta sekä kaupunginosan ja kortteleiden numeroiden muuttamisesta, jos kysymys ei ole periaatteellisesti merkittävästä muutoksesta.

Ehdotettu Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttaminen on periaatteellisesti merkittävä muutos, jolloin toimivalta asiassa katsotaan olevan kaupunkiympäristölautakunnalla.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi
Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Otso Huhtala, arkkitehti, puhelin: 31037296
otso.huhtala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aloite Tehtaankadun nimen muuttamisesta 10.3.2022
- 2 Aloite Tehtaankadun nimen muuttamisesta 31.3.2022
- 3 Aloite Tehtaankadun nimen muuttamisesta 5.4.2022
- 4 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 25
- 5 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 26
- 6 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 27

Oheismateriaali

14.06.2022

Asia/22

1 Aloitteet 3 kpl liitteineen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijät

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano